

Putovi učinkovitog suočavanja s pojavom zlorabe psihoaktivnih supstanci djece i mladih

Josip Janković

OSNOVNE POSTAVKE

- Ovisnosti su segment pojave poremećaja u ponašanju a ne posebna kategorija!
- Suočavanje s njima mora biti zajedničko u:
  - primarnoj
  - sekundarnojprevenaciji
- Tercijarna odvojeno!

Djelotvornost osigurava

- Zastupljenost svih razina djelovanja:
  - mikro
  - mezo
  - makro
- Holistički pristup
- Korištenje svih dostupnih resursa!
- Jasna i čvrsta odluka društva!
- Uspostava cjelovitog sustava djelovanja na području čitave RH uz suradnju sa susjedima!

SPOZNAJE KOJE SE NE KORISTE

- **Psihologija:**
  - mogućnosti **prenatalnog utjecaja** na potomstvo;
  - **apstraktno mišljenje** već kod **četverogodišnjaka**;
  - **grupa učinkovitija** od individue i u promjeni ponašanja;
  - presudno djelovanje **značajnih drugih**,
  - učinkovitu zaštitu pružaju **socijalne mreže**...
- **Neuroznanost:** poteškoće za pub/adoles. temeljene su i organski!
  - **nezreo** prefrontalni i frontalni režanj;
  - **promjene u građi** CNS tijekom razvoja;
  - **smanjenje broja** neurona korteksa;
  - **pucanje** sinaptičkih veza;
  - **prekidanje** “neuronskih lanaca”...

USUSTAVITI:

- **Početak stvaranja zdrave osobe od začeća na dalje...**
temelj i za kvalitetan: - brak/partnerstvo,
- roditeljstvo,
- obiteljski život.
- Nastavak kroz: - **faze obiteljskog životnog ciklusa,**
- **faze razvoja djece.**
- Uvezani u zajedničkom djelovanju:
obitelj + odg/obraz. + zdravstvo + MUP + konfesije;
- Zajednički dokument – otvoren stalnoj dogradnji;
- Koordinacijsko tijelo za vođenje i evaluaciju

Međuresorsko s mogućnošću autonomnog djelovanja!

Faze prevencije – pripreme za zdrav život po fazama razvoja djece

- Tijekom nošenja i pripreme za porod;
- Dojenačka dob – ulazak u obitelj/društvo
- Predškolska dob – rana/negativistička/latencija;
- Osnovna škola – latencija/pubertet;
- Srednja škola – adolescencija:
- Mladenaštvo (studiranje/rad) – adol/zrelost;
- Priprema za partnerstvo – bračno/izvanbračno;
- Priprema za roditeljstvo;
- Suradnja/podrška tijekom rasta i razvoja djece.

Institucionalni nositelji provedbe

- **Zdravstveni odgoj** – udružen/obogaćen s psihosoc.
- **Predškolski odgoj proširiti maksimalno** – radionice, igraonice, pričaonice, slušaonice, “gledaonice”...
- **Škole: OŠ i SŠ su: “ODGOJNO** – obrazovne ustanove”;
- **Sustav socijalne skrbi:** pokretački, koordin. eval. čimbenik
- **MUP** – preventivno djelovanje, udruženo s drugim čin.;
- Nepravedno zanemarene:
  - **Konfesione zajednice** – duhovni dio/dobrobit pastve;
- **NVO** – odabrani/novoizgrađeni kompleksni kontinuirano provedeni program prevencije na čitavom području RH.

Društvene i političke jedinice

- Obitelj – dobrobit svih članova, stalno ju:
pripremati, “servisirati”, osnaživati ju/ih;
- Lokalna zajednica – **dobrobit svih stanovnika** na
užem području;
- Općina, grad – dobrobit sugrađana – **kontinuirano i
unisono djelovanje...**
- Županije + Država – dobrobit svih stanovnika:
osigurati pretpostavke zdrava života + održavanja
programa *prevencije, suoč. s rizicima!*

NE PRISILA NEGO ATRAKTIVNI SADRŽAJI – KONTINUITET

Metodološki pristupi i metode

- Priprema roditelja za porod i prenatalni utjecaj;
- Male kreativne socijalizacijske skupine;
- Sustav detekcije i samodjelovanja: aktivacijom “Mladi za mlade”...
- Savjetovanje: individualno+ obiteljsko + grupno;
- Skupine za: osobni rast i razvoj + edukacije + samopomoć...;
- Praćenje zahtjeva dinamike društva u legislativi;
- Implementacija zakonskih rješenja;
- Bogati alternativni sadržaji od obit. kvartova dalje!

Područja na koja se stavlja težište

- **Sustavna komunikacija od prenatane faze na dalje**
- **Uravnotežen i holistički shvaćen rani razvoj djece:**
  - slika o sebi - self + samopouzdanje + samopoštovanje + prilagođenost;
  - upoznavanje s intrinzičnim rizicima + učenje prepoznavanja i kontrole (SOS, agresivnost, eksperimentiranje...).
- **Intenzivna priprema za rizične razvojne faze:**
  - upoznavanje s pubertetom i adolescencijom kao neminovnosti;
  - nastavak učenja prepoznavanja + kontrole/kanaliziranja energije poriva na rizična ponašanja u pozitivna djelovanja.
- **Pomoć tijekom rizičnih faza razvoja - grupno:**
  - rad na osobnom rastu i razvoju - osnaživanju zdravog selfa;
  - nastavak vježbi prepoznavanja + kontrole poriva rizičnog ponašanja;
  - široko aktiviranje u poželjnim aktivnostima (što više područja).